

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
 NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
 (Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
 TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

ELS NOSTRES CANTAIRES A ROMA

L'Orteó Català conquistant al món.

Els francesos al Marroc

Del desastre d'Annual ençà, la premsa francesa parlava dels contratemps espanyols al Marroc amb una barreja de superioritat i d'ironia. Es veu que als periodistes de França els semblava impossible que unes quantes colles de moros poguessin exigir la presència al Nord del Marroc d'un exèrcit importantíssim i que aquest estés exposat a sofrir cops adversos de certa magnitud. Doncs, heu's aquí que la recent ofensiva d'Abd-el-Krim contra la zona francesa farà conèixer als francesos, per experiència pròpia, les dificultats amb què ha topat l'exèrcit espanyol en la seva obra civilitzadora.

Els combats ja han començat. I és segur que veurem reproduir-se ara, a costa dels francesos, episodis iguals o semblants als que hi ha hagut a la zona espanyola. Des del moment que aquests episodis que han succeït a la zona nord succeeixin a la zona sud, tothom veurà que la feina que l'exèrcit espanyol va haver de realitzar no era tan planera com s'imaginaven alguns senyors de París.

Preparem-nos, doncs, a veure dins la zona francesa—des de lluny, és clar—moments difícils, posicions assetjades durant setmanes, columnes que no poden anar ni envant ni enrera, i altres coses que aquí ja ens sabem de memòria. No és tot u el sostenir la lluita en terreny pla, i haver-la de sostenir enmig de muntanyes trencades i pelades. A mesura que les columnes franceses puguen cap al nord, es posen en igualtat de circumstàncies amb les tropes espanyoles que han operat per la banda de Melilla i de Tetuà. En igualtat de condicions, ha de produir-se un anàleg descabellament dels fets.

Els francesos, doncs, poden preparar-se a rebre algunes males notícies i a passar alguns moments d'angúnia. I si no succeeix tot això, serà, senzillament, perquè hauran tingut molta sort...

Segueix la tradició republicana

Arança va tenir, després de la guerra un moment de dubte. La guerra i la revolució russa, feren que accentués el seu sentit de ponderació cap a la dreta. Però conforme s'allunyaven les ombres de la guerra i esdevenia Rússia un poble articulat, després d'haver estat un poble catàstrofic, França reprenia la seva tradició republicana.

Perquè el triomf del 4 de maig d'enguany, com el del 11 de maig de l'any passat, no són episodis esporàdics i fortuits, sinó continuació d'una tradició, ja tant tradició com la monàrquica. No és que cerquem una tradició vinculada al pensament, sinó a les pròpies institucions republicanes, fetes govern, a més d'esperit popular. Desde 1789, ha passat ja prop de segle i mig. La república té ja pàtries. La república té les seves nissagues i les seves famílies. Arreu de França, inclús en moltes famílies nobles, en les sales dels records domèstics, hi figura el retrat de l'ascendent que va ocupar un lloc, en la primera república, en la segona o en la tercera, o què va prendre part en qualsevol de les revolucions franceses.

Per això poden arribar aquestes persistents unanimitats republicanes, en les quals no influeixen les polítiques exteriors. Prou que ho saben els francesos que els alemanys han aixecat menaçadora la figura d'Hindenburg. No hi fa res. La seva voluntat és pacifista, i a despit de les bèl·liques frisances alemanyes, la França persistirà en el seu voler de pau i de radicalisme. Si hi ha una veu de les terres, una crida de la terra, en les hores de guerra invasora, hi ha, també, una crida dels avantpassats en les hores electorals. A la fi, poden dir els republicans francesos an els conservadors, no fem més que complir amb la tradició.

Nosaltres, que tant estimem la França, temiem un manament en aquesta tradició, per la influència d'una actitud agressiva de Alemanya. Això és el que dona més valor republicà i honra a les darreres eleccions franceses. Ja no hi cab més hostilitat política

que la de portar Hindenburg a la presidència, i França, en lloc de recollir el ret, en lloc de recollir-se, aferma amb un airós coratge, la seva voluntat republicana.

I nosaltres aquest gest l'hem senyalat i subratllat, perquè justifica tota la nostra admiració per França, convertida en la terra santa de la llibertat.

PARADOX

França i Alemanya

Abans de la gran guerra, França representava en el món els principis de llibertat i les tendències esquerristes. Alemanya, al contrari, representava els principis d'autoritat i les tendències dretistes. Per això, en general, els esquerristes eren francòfils i els dretistes eren germanòfils. Aquesta classificació es féu més clara en esclatar la guerra en l'any 1914. Es encara fresc el record d'aquells anys memorables, i tothom recorda bé aquesta magna significació idealista que prengué la gran lluita als ulls de la gran majoria dels seus espectadors.

En els primers anys de la post-guerra hi hagué esquerristes, entre ells alguns amics nostres, que van creure's que s'havien canviat els papers. La constitució de la República alemanya amb el socialista Ebert per president, i el predomini de Poincaré i de Millebrand en la política francesa, semblaven justificar aquesta opinió. I aleshores nosaltres vam declarar el nostre convenciment que es tractava d'una afirmació equivocada, nascuda d'una falsa interpretació dels fets polítics. Per nosaltres, la significació de França ha continuat essent la mateixa, i ens hem resistit a exagerar la transcendència d'alguns moviments de la política interior francesa fàcilment explicables per aquells que coneixen la psicologia dels pobles. Es veritat que, en determinats moments, Alemanya ha fet com aquell que es decantava cap a l'esquerra. Però el triomf de Hindenburg ha fet veure quins són els veritables sentiments de l'opinió germànica. No negarem que a Alemanya hi ha hagut un progrés esquerrista en els últims temps, i que una bona part de la joventut que puja és sincerament republicana. Però sense voler donar per decidit l'esdevenidor insistirem a fer notar que tant França com Alemanya mantenen clarament la significació ideal que ja flamejà en les lluites polítiques de l'avant-guerra i en els xocs sagnants dels exèrcits en batalla.

Podem dir, doncs, que França segueix essent la filla de la gran Revolució, mentre que Alemanya segueix constituïda en la més poderosa fortalesa de la reacció. En el doble aspecte de la política interior i de la política internacional, França és el baluard de la de-

mocràcia i del pacifisme generós, i Alemanya és el baluard de l'autocràcia i de l'imperialisme guerrer.

Oficialment, a Alemanya encara hi ha República. Però darrera de Hindenburg, president, hi ha el Kaiser, l'Estat major i els *junkers*. Tenen República els francesos i tenen República els alemanys. Però d'una República presidida per Doumergue a una República presidida per Hindenburg, hi ha tanta diferència com de la nit al dia.

FULMEN

Una advocada

Al Palau de Justícia de Madrid, la setmana passada, debutà com a defensora d'un homicidi l'advocada senyoreta Victòria Kent.

El cas és d'una absoluta novetat. Es la primera dona que exerceix l'advocacia a Espanya. Això ens fa reflexionar un poc sobre la missió de la dona. Hi ha qui creu que la dona deu cuidar-se solament de la llar i de les tasques casolanes. Altres creuen que la dona té dret a introduir-se en els afers públics amb idèntics drets i deures que l'home.

Es qüestió delicada i que s'ha de tocar més àmpliament del que nosaltres podem fer en aquesta nota esqüeta.

La missió primordial de la dona, hi ha qui creu que és la maternitat. En aquest sentit trobaríem que no compleixen la seva natural missió totes les que fan vida claustral. En aquest sentit tindrien raó els que aboguen per a buidar convents.

Creiem, però, que això no és ben exacte i ens situem en un terme mig que sempre és el més prudencial i quasi sempre el veritable. Creiem que la dona que tingui qualitats excepcionals per a exercir una carrera deu exercir-la. Hi ha obstacles naturals, quin dubte hi ha. En mig de l'exercici de les seves funcions pot sobtar-la la maternitat. Això la llei deu tenir-ho en compte, i, més que la llei, ella mateixa.

La dona, en general, no serveix per a desempenyar càrrecs públics. Però hi ha dona que dessora l'elegància femenina hi té abscondits més atributs virils que cap home per a portar els destins d'un poble si cal. I trobem que aquesta dona deu portar-los, com creiem que la senyoreta Victòria Kent pot continuar anant al Palau de Justícia amb el cap ben alt i entre l'admiració de tothom.

COSES QUE PASSEN

RODA EL MON...

Al fi hi ha hagut eleccions i ben plenes d'emocions, car els cens tot d'un plegat a votar s'és presentat, fent cua per tot arreu, tant si es creu com si no es creu, com veïem a cada pas quan el tabac era escàs. Joves, vells, grans i petits han votat ben decidits per fer uns Ajuntaments saberuts i diligents, i de sentit lliberal com a una ciutat li cal, quan per sa urbanització, el seu nom i situació, ja se li diu per costum que és una vila-llum. Com us acabo de dir, les eleccions van tenir el privilegi evident de desvetllar a la gent i d'encendre els ideals que creïem passaven alts, fent que tots els electors, tan rics com treballadors, votessin com no fent res, fins votar el cens en pes! Amics meus, això és bonic! Ja tornem al temps antic de les fortes emocions en els dies d'eleccions; dels discursos rimbombants, dels manifestos brillants, dels cartells ben suggestius, dels comentaris més vius, i si la cosa s'hi escau fins de trobar-se amb un blau o bé amb un ull de vellut. Qui gemega ja ha rebut!

Què a on ha passat això a Espanya? Oh, a Espanya, no! Això suara ha passat al nostre mateix costat; a França va succeir, com haureu pogut llegir si no heu perdut l'afició de pagar la subscripció d'algun diari important, per anar-vos enterant del que passa lluny d'aquí, eil sempre que es pugui di. Altrament el bon francès ha fet un punt d'home; res, ha demostrat ço que val el sufragi universal, i ço que remoure pot la immensa força d'un vot quan treure-la es fa precis com ha passat a París, que s'ha dat una lliçó al partit conservador amb un triomf declarat per la santa Llibertat. Al revés del que ha succeït a Alemanya, on ha sortit l'Hindenburg per president de la república. Amén.

Ja que no podem votar per ara, podem pensar amb ço que votar deurem el dia que votarem, encara que estem votant per dintre de tant en tant, aprenent tot ço que pot lograr-se donant el vot quan qui el dona està segü que no l'explota ningú. I de passada coneix que ni s'enganya ell mateix.

FLOK

TEMES SOCIALS

Fantasmes

La primera idea transcendental de què tenim coneixement en la vida és la de mite. Dels pobles antics, ço que es destaca amb més relleu és la mitologia, el símbol.

La poetització, que diria el mestre Alomar, de tot el que d'alguna manera ens és superior crea el símbol, la idea mítica, el sentiment de misticisme, i tots aquests factors tramesos d'una generació a l'altra i estenent-se per pobles diferents, origina el folklore, la llegenda popular amb força talment realista que arriba a confondre's moltes vegades amb els mateixos caràcters ètnics.

Tot allò que els homes no poden explicar-se raonadament, tracten d'interpretar-ho amb imatges, pel mitjà de l'imaginació. La forma supleix l'essència, la mecànica al sentit intel·lectiu.

L'home no es resigna mai a no explicar-se alguna cosa, passa que quan es creu dominar-les més és quan més fàcilment se li escapen. Però en queda el símbol, la imatge, el fantasma, el somni...

Aquests fantasmes, aquests déus familiars o dimonis, els rebem de la història, de la religió, de la moral, de la jurisprudència, de la política i els trobem en el fons de la consciència individual i col·lectiva de cada època.

Cada vegada que s'analiza un d'aquests conceptes genèrics i bàsics creats per l'esperit de l'home, se n'apaga alguna guspira i sorprèn que a través de llurs modificacions s'hagin considerat en tot temps com immutables, indestructibles, com una substància quintaessenciada del nostre ésser, com una llei divina i per tant eterna.

Qui digué que l'home era un animal metafísic tenia raó sobrer. Ens plau d'elevarnos a principis abstractes, però tot seguit hem d'encarnar-los, d'atribuir-los a alguna cosa material, altrament ens esgarriem pels camins atzarosos de l'escepticisme o els obs-curs i malestrucs del dogma.

I el dogma de la història, la gran processó fantasmal, el formen coses tan groixudes com la propietat, l'honor, la sobirania, la llibertat, l'Estat, la raça...

* * *

El misticisme ha corromput la metafísica, que és tant com dir que la religió ha

corromput a l'home. Podríem ampliar un concepte de l'Idearium de Ganivet, dient que el místic és per damunt de tot un sensorial. No és un ideòleg, sinó més bé un "imatgista". Veu, sent i flaira la divinitat, la materialitza.

Això ocorre també als místics de la política i de les idees socials. I perquè hi ha una metafísica, no poden tenir-se únicament per carrinclones frases com "les institucions sacrosantes", "santa tradició", "dret sacratíssim de la propietat" i d'altres tan pintorescament litúrgiques.

Aquest innoble panteisme burgès que fa que Déu es trobi en tot allò que els burgesos posseeixen, pesa encara molt en la consciència metafísica de les societats modernes.

I perquè ens costa extraordinàriament contemplar les idees absolutes d'una manera objectiva, han perdurat fins ara els conceptes homocèntrics.

Tots els moviments orientats cap a la conquesta de drets i llibertats, més que una afirmació transcendent i absoluta, foren una protesta contra d'una institució tirànica o excessivament autoritària. Es guanya així un grau elevat de consciència col·lectiva que ara ens ha de permetre d'envisatjar les coses únicament en el seu veritable caire real que és l'objectiu, o sia en funció del "deure".

Negant els drets subjectius, les democràcies es capaciten no solament per a destruir les desigualtats socials, sinó que es priven elles mateixes de caure en el despotisme i la dictadura.

No pot ésser altra la base jurídica del sindicalisme en tant que aspira a estructurar una nova societat sense cap dret apriorístic, fonamentada en el deure igual per a tots de treballar i de repartir amb absoluta justícia els productes de l'esforç econòmic i moral de la col·lectivitat...

GLICINI

El món després de les eleccions per la presidència alemanya

La situació mundial, un cop celebrades les eleccions presidencials alemanyes, ha canviat radicalment. Tot el que eren flors i violes o bons auguris, s'ha transformat en camins tortuosos, plens d'espines i de traves. El resultat a favor de l'Hindenburg és un retràs considerable als treballs per la pacificació dels pobles i de les races. Abans de què l'esquerrisme, el que porta el baluart de

la pau, arribi a la ratlla, té de passar per terrenys escabrosos, barrancs i marges. Toparà sens dubte amb un gros roc, el dretisme reaccionari i militarista.

A la França pacifista han pujat al poder tres homes lliberals, comptant-se entre ells dos que són l'essència del socialisme. Mentres a Alemanya, un poble que artificialment era demòcrata des d'acabada la guerra, ara alça a la màxima magistratura l'home sanguinós, amb cara de fera, militar i que fou vençut pels aliats. L'Hindenburg es farà dir el president d'Alemanya, no el president de la república alemanya. Millor, perquè així no blasfemarà de la democràcia. Allò de la república federal alemanya—bell model de governació—ha marxat fins després d'una altra pròxima i possible guerra i una altra, també, pròxima i possible derrota germànica; ara serà l'imperi alemany, absolut, militarista i de mando y quiero que se haga pronto, d'abans de l'any 1914.

Tots els que veien un possible acord francès-alemany, han perdut les últimes esperances. La mort d'Ebert minva bastant aquestes, perdent-se ara fins qui sap quant. Adéu aliances comercials, adéu ilusiones perdidas.

La dinastia dels Hohenzollern tornarà a regnar a Alemanya amb la tapadora del nom República. Primer vindrà l'autorització a favor de l'ex kaiser per tornar a llur terra. I un cop a dins, de la manera més simple, treuran la cobertora, quedant restaurat l'Imperi alemany d'abans de la guerra.

Briand, ministre de negocis estrangers de França, procurarà afermar i aproximar les relacions amb els anglesos. Però una maniobra, un joc fet per sota mà, farà fracassar tota classe d'avinença. No dic que si fossin els laboristes els que manessin a la Gran Bretanya, per damunt de tot s'entenguessin.

Els Estats Units, per altre cantó, es decantaran cap a la balança francesa. Una i primera pels crèdits que hi tenen a cobrar, i segona per la rivalitat naval que sostenen amb el regne Unit.

Suposem, doncs, Anglaterra formant societat en comandita amb Alemanya. I els nordamericans associats amb els francesos. Esclata una guerra. S'hi enganxen darrera de les màquines els vasons. Ja tenim el món fet un foc de Sant Joan; els uns es peguen bolets, els altres castanyes, els altres màstecs i els altres pinyes. Però d'entre mig del cistell d'aquests bolets, castanyes, màstecs i pinyes, s'aixecarà una mà grossa, plena de llagues i nafres, que pegarà la gran bufetada al món, li girarà la cara i el farà caure de corcoll.

FENICEX

Ingenuïtat humorística

Fa poc que vàrem anar a ésser padrins. Això és una cosa molt sèria que ens dona un to d'home vell i assenyat que no tenim, ni ganes. Era en un poble forà, i seguint la costum vella de poble vàrem tirar confits i cèntims a la mainada que cantava aquella estrofa tan típicament obligatòria:

Tireu confits
que són podrits,
tireu avellanes
que són corcades,
si no en voleu tirà
el nen es morirà.

Es clar que ningú vol que se li mori el nen. Tirarem confits i cèntims. Entre aquests cèntims hi havia alguna peça barbuda.

Una nena vingué estirant-nos l'americana i ingenuament digué:

—Canviu-me aquests cinc cèntims que porten barba.

Aquesta nena pensava bé: Per què presumir amb moneda falsa?

No poguérem més que canviar-li la peça barbuda per una d'afaitada. Li canviàrem la moneda encantats de la seva ingenuïtat.

Un cas inqualificable

Hi han coses en aquesta vida que per poca sang que un hom tingui el subleven. Hi han homes que d'home en porten només la figura, i encara per equivocació.

Comprenem fins a cert punt a l'home miserable que té l'instint de robar; compreнем al que assassina per una quantitat gran o per una quantitat minsa i esquifida. No podem comprendre, però, el cas d'aquests criminals inhumans, combles de tota repugnància, que s'entretenien a robar els dècims de la loteria als pobres ceguets indefensos. Es un cas d'una monstruositat tan infamant, tan vil, tan idiota, que és verament inqualificable. Deuen ésser fills de trenta mil pares o, almenys, mereixerien ésser-ho.

Som homes i som curats d'espants. Coneixem les misèries del cor humà i les compadim. Coneixem els casos patològics més denigrants i ens els expliquem i una infinitat de criminalitats no arriben a commoure'ns. Però si presenciàvem un cas de tanta covardia com el que referim, estem ben segurs que no podríem contenir-nos i ens hi fariem a mossogades si calgués.

Lladres d'imbecilitat inqualificable; fills de mare que té els llavis retorts pel vici; cors podrits de criminalitat covarda. No, no; no és prou això! Són inqualificables aquests podrits de cor i seny.

Un ceguet és l'home que ens fa més pietat de tots els homes. A voltes ens sentim íntimament germans del ceguet perquè en ell hi trobem el símbol de la vida humana, de la nostra limitació intel·lectual que fa que anem per la vida envoltats de misteri i de tenebres sota el destí, sens saber si demà ens entrebancarem. Ens sentim germans del ceguet com se'n sent tot home digne.

Per això aquest cas de salvatgisme revoltant ens indigna i si existís un qualificatiu que digués exactament la seva brutalitat criminal, els el dedicariem. Només podem dir que són inqualificables i que es mereixerien una llei excepcional per a castigar-los. El càstig que nosaltres els hi aplicariem fóra el de treure'ls els ulls i fer-los vendre dècims per a pendre'ls-hi així que sortissin al carrer.

ALBINYANA

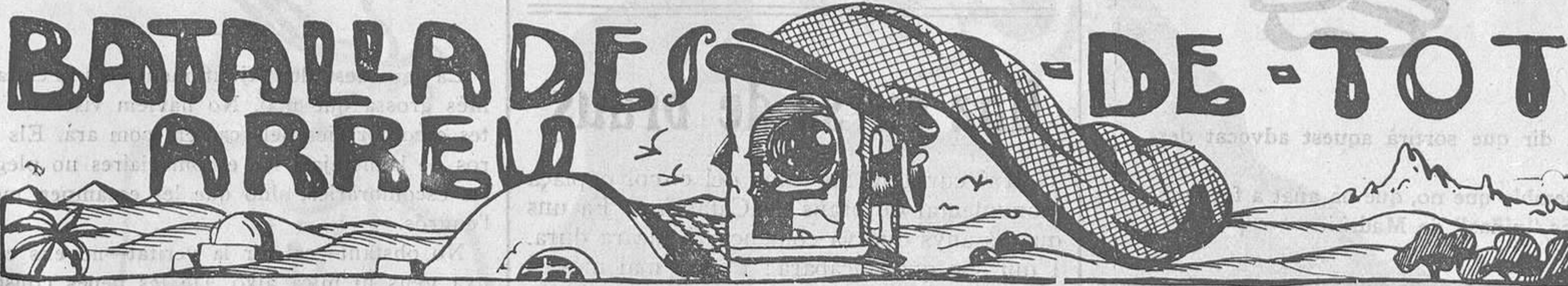
En el poblet de Les Peses, a vora d'Albinyana, hi ha aquell rector eixerit i ple de confiança del qual us en hem parlat un altre cop. Veritablement el gènere femení no n'hi té molta de confiança, perquè les dones tenen por de trastocar-lo i no li volen mal.

Aquest senyor rector féu fer unes escoles, i segons diuen males llengües—que són les que acostumen a dir la veritat—ja no es poden veure amb la mestressa. No sabem per quin motiu, però el suposem i creiem endevinar-lo. Es comprèn: aquest senyor rector és molt espiritual i una sobreixida d'espiritualitat podria portar conseqüències.

Sabem que per a fer-lo posar en ordre hi ha hagut d'acudir l'alcalde i la Junta de catòlics. Nosaltres per a fer-lo estar quiet aconsellariem que el lliguessin.

En canvi sap taparse molt bé amb una capa de moralitat que li va gran. Diu que a la noia que vagi massa escotada no li donarà la mola de molí. Ho creiem perfectament. A una noia escotada nosaltres tampoc li donaríem res d'això. I nosaltres no som sacerdots ni prediquem morals estranyes, i això que a nosaltres ens és lícit a ell li és il·lícit, i creiem que mereix la repugnància dels homes de bon cor.

UN SAGRISTÀ SENSE FEINA

EL PRÍncep DE GALES

El viatjar és una de les coses més instructives i més profitoses pels homes predestinats a regir els destins d'un poble.

Per això veiem algun que altre príncep predestinat a la corona d'una gran nacionalitat que de tant en tant emprèn un llarg viatge per la faç del món. I un dels prínceps que més especialment es dedica a aquesta manera d'instruir-se és el príncep de Gales.

Una dansa guerrera en honor del príncep de Gales

LA CAMPANA DE GRACIA
LA CAMPANA DE GRACIA
LA CAMPANA DE GRACIA
LA CAMPANA DE GRACIA
LA CAMPANA DE GRACIA

El príncep de Gales és un home simpàtic, conxeador del món, perquè l'ha correguda ...

... Nosaltres, que som republicans de tota la vida, pel príncep de Gales fins sentim certa admiració.

Ara, seguint món, ha anat a Sierra Leona (Àfrica) i ha estat ben rebut i obsequiat per algunes tribus selvàtiques, perquè es sap guanyar les simpaties d'allà on passa.

Una tribu de negres l'ha obsequiat dansant una dansa de les més típiques d'aquell país. Vestits a la salvatgina manera i amb unes caretes estranyes han dansat davant del príncep de Gales que els contemplava amb un somriure afable. I la seva distinció i les dots de gent que li han encomat els viatges, són la força màgica capaç de fer desaparèixer la negror de certes tribus amb la careta de l'amistat i de fer-les dansar i moure amb benèplacit.

El príncep de Gales encara és el millor dels prínceps.

CONTES ANECDOTICS

Dues artistes de teatre, parlant?
—De què fa el teu amic?
—De res.
—Què té fortuna?
—No, però la seva dona coneix algun que en té.

Sofia Arnould anomenava al divorci el sagrament de l'adulteri.

Un marit es planyia de la infidelitat de la seva esposa.

Un seu amic li digué:
—Es un mal d'imaginació, pocs en moren, molts en viuen.

Una senyora digué a un captaire:
—Doncs, què n'heu fet dels deu cèntims que ahir us vaig donar?

—N'he pres un cotxe i he dinat al Ritz; després he anat a l'òpera del Liceu i per acabar he visitat una amiga.

Tiraren cara a l'Erasme que feia mal passar a la seva muller, i ell respongué:

—Jo l'estimo catòlicament, però el meu estómac és lutherià.

Un alcohòlic en el seu llit de mort s'obstinà a pronunciar certa única sillaba:

—Abs! Abs! Abs!...

—Pobre home!... demana els sagraments—digué la seva esposa—. Es que desitja un pare que li dongui la santa absolució.

El capellà deixà el malalt bastant milloirat i aquest amb veu horrosa, cridà:

—Absent! Absenta!

Batusses entre republicans i imperialistes durant les eleccions

Marx, el candidat radical, en un míting.

LA COBIDICIA

—Em sembla, mossèn Joan, que ara és l'hora de que pugim els marcs que tenim.

Ell.—*Si tú dar harba peseta sara soldi* (quatre i mitja).

Vareig acceptar, eren baratos. Aquí al mercat valdrien deu pessetes cada un. I quina festassa férem celebrant la sortida del *Munana* (sol). Al cap d'una estona passà un altre amb un be i es posà a cridar com l'altre:

Ell.—*Tú, paisa, querer comprar borreco?*

Jo.—*Cuánto valer?*

Ell.—*Tres duros.*

Jo.—*Estar caro* (un be negre) *por tres duros; yo dar ocho pesetas.*

El moro el deixà per vuit, i digué:

—*Tú matar como moro, tú no dar muerte cristiana, tú cortar cabeza...*

El vaig pagar i se'n va anar; com que el sol ja era calent, em vaig posar a rentar la roba i desseguida va venir la simpàtica Fatima dels ulls negres.

Ella.—*Tú, paisa, yo lavarte la ropa y tú dar ranxó.*

Jo.—*Gualo, gualo* (no), *tú dejar la ropa sucia, tú no saber manera.*

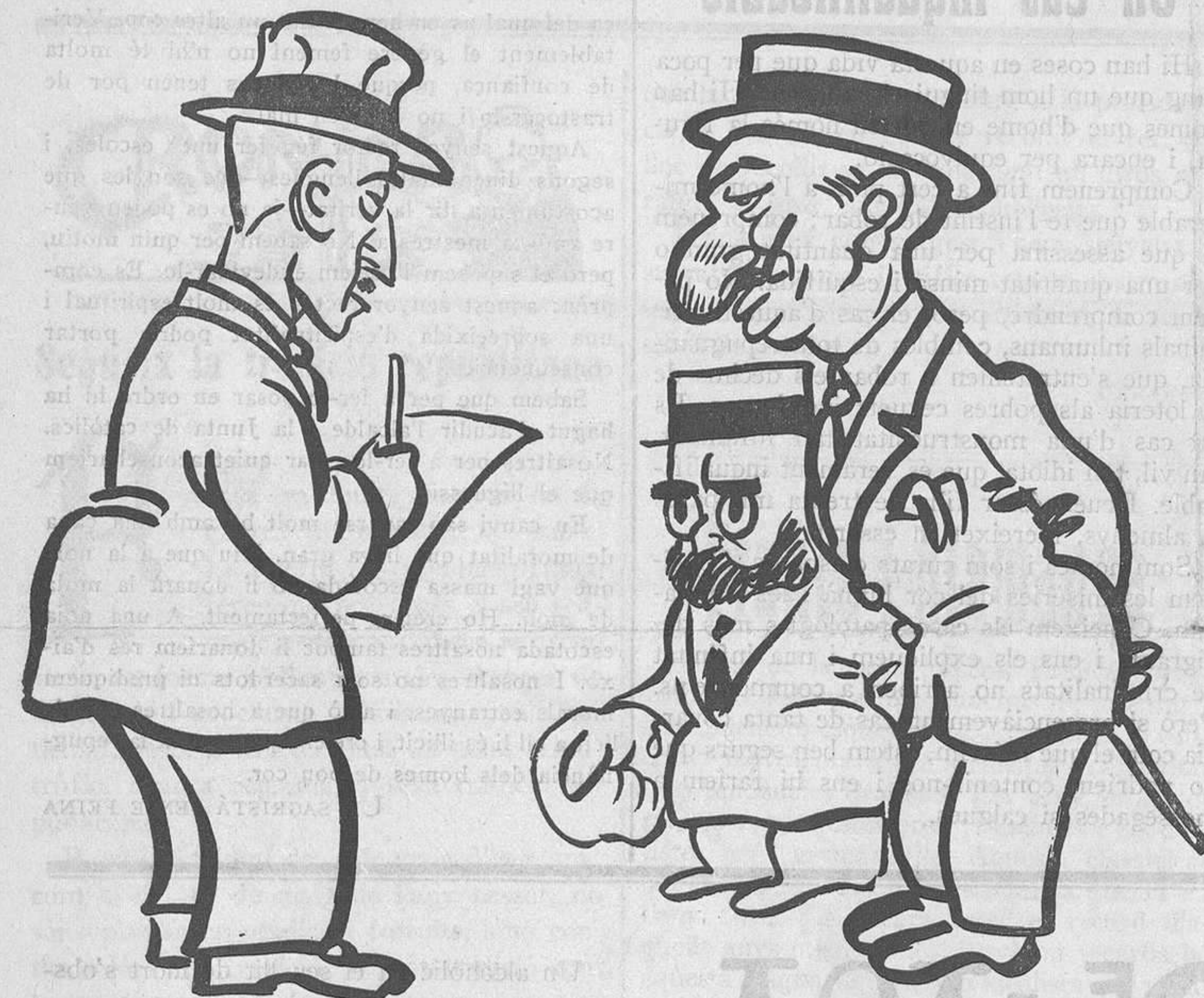
Ella.—*Si, hombre, tú no saber, no estar bien lavar ropa por soldado.*

Quan va dir això la vaig empaïtar un bon tros pel mig de l'espessor de l'herba i de les altes mates. Al cap d'una estona, quan vaig tornar a la posició, va arribar el comboi que portava correu; tots vàrem tenir carta, i quina alegria! Aquells disset cors ja no estaven tristos.

Arribada l'hora de l'àpat, vàrem fer els pollastres rostits i truites a la francesa, prenguérem café i férem la manilla, i amb molta xirinola va transcorre el dia.

Ja ho veuen si en porta de coses el sol: ous, pollastres "un bè negre", Fatima, i, ademés, cartes que omplenen el cor d'alegria, i tot això degut a la sortida del *Munana*!...

JOSEPH DU CHEMIN DE FERR

LES DESAPARICIONS

—I vol dir que sortirà aquest advocat desaparegut?

—Em sembla que no, que ha anat a fer companyia a les "niñas" de Madrid.

Un pagès a Barcelona

Un pagès que en cap ciutat en sa vida havia estat, vingué un dia a Barcelona amb la canalla i la dona i, en veure tanta "persona", restà tot meravellat. Però el que més l'engrescà fou el veure un aeroplà que volava al seu damunt i exclamà: —Tornem amunt! Del demés tant se me'n fum... Ja he vist un ase volà!

FIDEL GRIFOL

Una cursa de braus

Tal cursa té lloc dins del circol o plaça monumental de braus de Catalunya. Fa uns quants anys que va començar i encara dura. I qui sap quan acabarà! Potser mai més.

La pobra Barcelona en aquest cas, és un dels cavalls que munten els piquers. Aquest cavall que al començar la cursa era gras, fi de pèl i ben esquilat, ara sols té la pell i l'os, el ventre ple de traus i el pèl brut i llarg. Està dèbil com un tísic. Les banyades l'han deixat molt flac. Però per més que el punxin, per més que el foradin i el martiritzin, no morirà jamai; la seva vida és eterna. Pot trigar temps a refer-se, poden fer-li més estrips, més ell no morirà. Viurà segles i segles. Sa vida és l'infinit. És un ésser immortal.

Els toreros, els macos i els pinxos, són els financers del *Metro*, són aquells que gasten frac i barret de copa. Per braus tenim els innocents consellers que han passat i que passen per la casa gran. Fou en un moment de mansuetud que els hi clavaren l'arpó folrat de pàpiros del Banc d'Espanya. I ara, rabiosos i ferotges, els braus es llencen sense pietat damunt de la pobre bèstia; aquí li veieu el budell llarg que li penja; allà li han rentat una artèria; més enllà un nervi romput; tot el seu ventre sembla un llençol apedaçat; els genolls els té pelats de tan caure; més d'una costella li han fet a bocins; el nas li sagna; i en els ulls hi té una humitat contínua produïda per les llàgrimes.

Els acabalats del *Metro*, els toreros del tubo, com se'ls capoteixen en els càndids

braus, en els infeliços regidors nostres. Quina manera de pesar-se'ls!

Ah, si al cavall li treien el drap que li tapa els ulls! Ah, si el deixessin barallar cara a cara amb el brau! A coses i a mossegades s'hi tornaria, es defensaria noblement com un home.

A Sofia encara dura l'excitació i les represàlies de la bomba de la catedral dels Set Sants. Ens sembla que ens agradarà veure com acaba tot això.

Veieu? No hi hagués hagut catedral que no l'haurien pogut ensorrar. Jo les tancaria totes perquè no hi poguessin tirar cap més bomba.

A Gestor (Cádiz) s'ha celebrat una manifestació demanant a l'alcalde que els proporcionï un metge. Es un poble de l'Estat espanyol que ni té metge. Suposem que tampoc té mestre, però estem segurs que hi ha rector.

En la costa de Califòrnia s'ha pescat una balena de les més grans que existeixen actualment. Aquest cetaci mideix uns vint-i-dos metres.

No en fem gaire cas, perquè ja comencem a estar-hi acostumats a trobar animals grossos.

En Mussolini perilla que li surti un gra. Hi ha uns quants feixistes de primera magnitud que sembla que estan disconformes amb la seva actuació i ja han llençat alguna estridència verbal amenaçadora. Podria ésser que li fessin un joc nou i seria una llàstima. Almenys que li deixin estrenar el drama, ara que fa d'autor dramàtic.

L'Orfeo Català, la primera entitat coral de Catalunya, es troba a Roma donant a conèixer les exquisiteses de la nostra cançonística.

Estem segurs que si els feixistes el senten s'amaniran tant que fins s'arrancaran la camisa negra. L'únic que no s'amanirà és el Vaticà, perquè, ara com ara, encara és irreductible.

A França el diumenge passat es celebraren les eleccions municipals, que han estat un triomf per les esquerres i una càlida contestat al triomf de l'Hindenburg.

Els reaccionaris sols poden imperar en pobles bàrbars d'essència o en pobles degenerats i decadents.

La deixadesa de l'Ajuntament vers la ciutat és més grossa que mai. No havíem vist mai tantes escombraries pels carrers com ara. Els carros de la neteja i les escombraries no pleguen les escombraries, sinó que les escampen més a l'engrós.

No obstant—cal dir la veritat—no ens estranya gens ni mica això. De les pepes consistotrials, què podem esperar-ne?

Al Saló del Consell permanent de la Diputació seran col·locats els retrats dels ex presidents de la mateixa per ordre d'antiguitat.

Serà curiós veure per quin president començarà la "galeria", i, encara més, quin serà l'últim.

Encara que, segons l'Evangeli, els últims seran els primers.

A Girona torna a haver-hi Diputació provincial completa, amb president i tot. Desitgem que sigui de durada.

Està a punt de reunir-se el ple de l'Ajuntament de Barcelona per tal de votar el nou supòsit d'Ensanche i prorrogar el de l'interior.

Molt serà que no ens caigui al damunt una nova gabella municipal. Junta de rabadans, ovella morta.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA PRÈVIA CENSURA MILITAR

Impressió LA CAMPANA y LA ESQUELLA, número 8

Nois, ja surt el sol...

(Des del cim de les muntanyes africanes)

Nois, ja surt el sol, vareig cridar jo, amb veu alta i ple d'alegria; feia nou dies que plovia, però de valent; nou dies que no venia el correu, que no venia cap Mahomed a vendre ous ni gallines, ni cap *chivo*; tampoc venia la *Fatima* que sempre ens vol rentar la roba. Aquests nou dies de pluja han estat per mi nou anys de tristot, tancats tot el dia dins dels barracó del *Blocao*—titulat *L'alegria que passa*—disset homes amb disset cors; joves, plens d'alegria, estaven tristos, i sembla estrany que aquests disset cors a la flor de la juvenut estiguessin tristos, on no hi hauria de mancar mai l'esperit de la rialla i l'orgull d'ésser jove, doncs amb tot i això, estàvem tristos, l'un pensava amb els de casa, l'altre amb la xicota, un altre amb el *truco de la madrina de guerra*, en Quimet pensava que l'any passat per carnaval estava a la "Beta" amb una rossa disfressada de Pierrrot negre, i jo, per no ésser menys, pensava amb el *Metro*, amb la Radimania, amb els partits a porta tancada... i amb moltes més

ximpleries que es fan a la *mata*, doncs així passaren els nou dies d'aigua; però el que feia deu, sortí el sol, i quin crit vaig donar!... Vaig ésser el primer de veure'l, i que llampant i joliu treia el cap en nou dies de fer festa! Eren les set del matí i pel bell cim d'una muntanya eixia la llum del dia, tots férem un bot per a veure'l i vàrem saludar-lo sistema moro...

I quin dia més espeterrant. Allà a les deu ja va passar el típic *mahomed* de sempre; amb un cistell d'ous i quatre pollastres penjats capbaix, s'acostà a l'*alambrada* i va començar el diàleg:

Ell.—*Eh, paisa.*

Jo.—*Hola! Tú traer huevos?*

Ell.—*Si, yo estar por traer huevos y pollos.*

Jo.—*A cuánto vender los huevos?*

Ell.—*Horba soldi* (vint cèntims).

Jo.—*Por Dios, hombre, tú vender caros; yo estar por comprarle cien si tú dar a tres soldi.* (El moro acceptà). *A cuánto valer los cuatro pollos?*

Ell.—*A duro...*

Jo.—*Tú estar jaraime* (fer el viu) *estos pollos estar chivarri* (vell).

Ell.—*No, paisa, por Dios grande, estar bien, por Munana, no estar chivarri.*

Jo.—*Yo darte cuatro pesetas.*